

Liite 1

TASEVASTUUTA JA TASESELVITYSTÄ KOSKEVA KÄSIKIRJA

OSA 1:

FINGRID OYJ:N YLEISET TASEHALLINNAN EHDOT

1	Johdanto	3
2	Valtakunnallinen tasehallinta	3
3	Tasevastaavan sähkötaseen tasapaino ja tasepoikkeama	3
4	Tuotantosuunnitelmat	3
4.1	Tuotantosuunnitelmien muodostaminen	3
4.2	Tuotantosuunnitelmien toimittaminen	4
4.3	Tuotantosuunnitelmien virheiden korjaaminen.....	4
4.4	Tuotantosuunnitelmien porrastus	5
5	Tunninaikaiset tehokaupat	5
5.1	Tunninvaihdesäätö	5
5.2	Muu tehokauppa.....	5
5.3	Säätöenergian käsittely taseselvityksessä.....	6
6	Menettely sähköjärjestelmän poikkeustilanteissa	6
6.1	Sähkötalanteiden ja ylituotantotilanteiden hallinta	6
6.2	Vakavien häiriöiden hallinta	6
7	Yhteydenpito	7
8	Fingridin raportointi tasevastaaville	7
9	Ehtojen rikkominen	7
10	Voimaantulo	7

1 Johdanto

Tämä asiakirja sisältää valtakunnalliseen tasehallintaan liittyvät ehdot ja yleiset menettelytavat, joita Fingrid Oyj (jäljempänä Fingrid) soveltaa ylläpitäessään Suomen sähkötehotasapainoa. Lisäksi tämä asiakirja lähtökohtana on Euroopan Komission sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista antaman asetuksen (Electricity Balancing Guideline, COMMISSION REGULATION (EU) 2017/2195), Tasehallinnan suuntaviivat).

Näillä ehdoilla määritellään tasevastaavan (jäljempänä Tasevastaava) sähkön tuotannon ja kulutuksen välisen tehotasapainon ylläpitoa koskevat oikeudet, vastuut ja velvollisuudet.

2 Valtakunnallinen tasehallinta

Valtakunnallisella tasehallinnalla tarkoitetaan koko Suomen sähkön tuotannon ja kulutuksen välisen tehotasapainon ylläpitoa.

Osana järjestelmävastuuta Fingrid vastaa Suomen sähkön tuotannon ja -kulutuksen välisen hetkellisen tasapainon ylläpitämisestä kunkin käyttötunnin aikana.

Tasehallintaa hoidetaan yhteispohjoismaisesti siten, että taajuuden laatuvaatimukset täyttyvät ja ettei käyttövarmuutta vaaranneta.

3 Tasevastaavan sähkötaseen tasapaino ja tasepoikkeama

Tasevastaavan tulee suunnitella ja ohjata sähkönhankintansa ja -toimituksensa siten, että tuntitason tasepoikkeama pysyy Tasevastaavan toiminnan laajuuteen nähden kohtuullisena. Tasevastaava ei saa käyttää suunnitelmallisesti avoimia toimituksia sähkön hankintaan tai toimitukseen. Kohtuullisuuden ja suunnitelmallisuuden arvioinnissa Fingrid tarkastelee Tasevastaavan edellytyksiä tasapainottaa sähkötaseensa sähkömarkkinoilla sekä tasepoikkeamien toistuvuutta.

Tasevastaavan on viipymättä ryhdyttävä tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin taseensa kokoon nähden merkittävän tasepoikkeaman syntymisestä.

Mikäli taseselvitystiedot osoittavat, että Tasevastaavan sähkötaseet eivät ole Fingridin hyväksymällä tavalla tasapainossa, on Tasevastaavan pyydettyessä annettava Fingridille viipymättä selvitys tasepoikkeaman syistä sekä ryhdyttävä Fingridin edellyttämiin toimenpiteisiin tasepoikkeaman korjaamiseksi.

4 Tuotantosuunnitelmat

4.1 Tuotantosuunnitelmien muodostaminen

Tasevastaavan tulee toimittaa Fingridille säätöobjektikohtaiset¹ tuotantosuunnitelmat tuotantotaseeseensa kuuluvista voimalaitoksista. Säätöobjektit muodostuvat yhdestä tai useammasta samalla siirtoalueella olevista saman tuotantomuodon voimalaitoksista. Säätöobjektin määritelmä löytyy kulloinkin voimassa olevasta Taseselvitysyksikön julkaisemasta *Nordic Imbalance Settlement (NBS) Handbook -ohjekirjasta*.

---

¹ Säätöobjekti on yhden tai useamman generaattorin ja tuotantoyksikön ryhmä yhdellä markkinatasealueella. Säätöobjekti voi sisältää vain yhden tyyppistä tuotantolajia (tuuli-, vesi-, ydinvoima jne.). Säätöobjektia kohden voi olla vain yksi tasevastaava.

Kaikista yli 100 MW voimalaitoksista on muodostettava erillinen säätöobjekti.

Osuusvoimalaitoksesta on muodostettava osakaskohtaiset säätöobjektit. Osuusvoimalaitoksen kunkin osakkaan Tasevastaava toimittaa osuusvoimalaitoksen osakaskohtaisen tuotantosuunnitelman säätöobjektikohtaisesti Fingridille. Erikseen sovittaessa osuusvoimalaitoksen Tasevastaava voi toimittaa muiden osakkaiden Tasevastaavien puolesta niiden osakaskohtaiset tuotantosuunnitelmat Fingridille. Alle 100 MW:n osuusvoimalaitoksista ei tarvitse muodostaa osakaskohtaisia säätöobjekteja, jos niillä ei osallistuta säätösähkömarkkinoille tai tehdä muita reservikauppoja.

Säätöobjektin muodostamisessa käytetään kulloinkin voimassa olevia Taseselvitysyksikön julkaisemassa *Nordic Imbalance Settlement (NBS) Handbook -ohjekirjassa* määritettyjä tuotantomuotoja.

Siirtoalueella tarkoitetaan tässä asiakirjassa aluetta, jossa suunniteltu tuotanto sijaitsee. Suomessa on kaksi siirtoaluetta, leveyspiirin 64° pohjois- ja eteläpuoli.

Edellä kuvatun lisäksi Tasevastaava on velvollinen toimittamaan Fingridille ajantasaisen eritellyn luettelon säätöobjekteihin sisältyvistä voimalaitoksista. Tietojen muuttuessa Tasevastaavan on toimitettava päivitetty tiedot Fingridille viipymättä.

Fingridillä on oikeus vaatia edellä kuvatusta poikkeavia tuotantosuunnitelmia sähköjärjestelmän hallinnan tarpeisiin.

4.2 Tuotantosuunnitelmien toimittaminen

Tasevastaavan tulee toimittaa Fingridille alustavat tuotantosuunnitelmat seuraavalta käyttövuorokaudelta viimeistään klo 17:30. Suunnitelmien muuttuessa Tasevastaavan on toimitettava päivitetty tiedot Fingridille viipymättä. Taseselvityksessä käytettävät tuotantosuunnitelmat toimitetaan Fingridille viimeistään 45 minuuttia ennen käyttötunnin alkua.

Toimitettavan tuotantosuunnitelman tulee olla Fingridin käytettävissä määräaikaan mennessä. Viimeisin määräajassa saatu tieto korvaa aikaisemmin samaa asiaa koskeneen tiedon.

Tuotantosuunnitelmien raportoinnissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia, joko *Ediel sanomavälityksen yleiset sovellusohjeet* -ohjetta, tai käytettäessä Nordic Balance Settlement (NBS)-mallin mukaisia ENTSO-E ja ebiX-sanomaformaatteja, niille tehtyä ohjeistusta sekä *Nordic Imbalance Settlement (NBS) Handbook -ohjekirjaa*. Ohjeistukset löytyvät Fingridin ja eSett Oy:n internetsivuilta. Fingrid voi tarvittaessa antaa näitä ehtoja täydentäviä ohjeita.

4.3 Tuotantosuunnitelmien virheiden korjaaminen

Tuotantosuunnitelma on aina positiivinen luku. Mikäli Tasevastaava ilmoittaa Fingridille tuotantosuunnitelman negatiivisena, eikä sitä enää voida kohdassa 4.2 määritettyjen aikarajojen puitteissa korjata, käytetään tuotantosuunnitelmana taseselvityksessä arvoa nolla.

Tasevastaavan sanomaliikenteen häiriötilanteissa Tasevastaavan tulee ilmoittaa ongelmista välittömästi Fingridin kantaverkkokeskukseen sekä toimittaa tuotantosuunnitelmat ensisijaisesti tase-ekstranetin kautta tai sähköpostilla Fingridin kantaverkkokeskukseen kohdassa 4.2 määriteltyjen aikarajojen puitteissa.

Fingridin sanomaliikenteen tai vastaanottavan järjestelmän häiriötilanteissa tuotantosuunnitelmat vastaanotetaan järjestelmään häiriön päätyttyä. Jos häiriön aikana tulleet sanomat ovat häiriöstä johtuen hävinneet, niin Tasevastaava voi päivittää tuotantosuunnitelmat häiriön aikaiselle jaksolle.

4.4 Tuotantosuunnitelmien porrastus

Mikäli kahden tunnin välinen Tasevastaavan kokonaistuotantomuutos on yli 200 MW, Tasevastaavan tulee toimittaa Fingridille 15 minuutin korjaussuunnitelmat. Tällöin suunniteltu tuotantomuutos tehdään symmetrisesti tunninvaihteen molemmin puolin ja aikaistetaan alkamaan 15 minuuttia ennen ja päättymään 15 minuuttia jälkeen tunninvaihteen (kolme yhtä suurta tehomuutosta).

Tuotantosuunnitelmien porrastuksesta aiheutuva tasepoikkeama käsitellään taseselvityksessä tuotantotaseen nollahintaisena tehokauppana, jossa määrä vastaa säädön siirron seurauksena tuotettua tai tuottamatta jäänyttä sähköä. Korjaussuunnitelmaa ei näin ollen lasketa mukaan kokonaistuotantosuunnitelmaan.

Tasevastaavan on toimitettava korjaussuunnitelmat Fingridille viimeistään 45 minuuttia ennen seuraavaa tunninvaihdetta. Fingrid voi tarvittaessa perua porrastuksen riittävän aikaisella ilmoituksella tai vastakkaisilla tehokaupoilla.

5 Tunninaikaiset tehokaupat

Fingrid tekee tunninaikaisia tehokauppoja tasehallinnan sekä tarvittaessa muun järjestelmävastuun hoitoon liittyviin tarpeisiin.

5.1 Tunninvaihdesäätö

Pohjoismaisen tai Suomen sähköjärjestelmän tunninvaihteongelmien pienentämiseksi Fingridillä on oikeus siirtää suunnitellut tuotantomuutokset alkamaan 15 minuuttia suunniteltua ajankohtaa aikaisemmin tai myöhemmin. Tällaisesta siirrosta Tasevastaavalle aiheutuva taseen tasepoikkeama korjataan Fingridin ja Tasevastaavan välisellä tehokaupalla, jossa määrä vastaa säädön siirron seurauksena tuotettua tai tuottamatta jäänyttä sähköä. Tasevastaavalla on perustellusta syystä oikeus kieltäytyä tunninvaihdesäädön toteutuksesta.

Tunninvaihdesäädön hintana käytetään Tasevastaavan kannalta edullisinta seuraavista:

- vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta korjattuna Tasevastaavan kannalta 10 % edullisemmaksi, tai
- säätösähkön hinta.

Jos tunninvaihteen tuntien vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinnat eroavat toisistaan, käytetään sen tunnin hintaa, joka on Tasevastaavan kannalta edullisempi.

5.2 Muu tehokauppa

Tasevastaava ja Fingrid voivat tehdä käyttötunnin aikaisen tehokaupan, mikäli Fingrid toteaa tehokaupan olevan järjestelmän kannalta tarpeellinen ja kokonaistaloudellisesti perusteltu. Kaupantekohetkellä sovitaan tehon määrä ja kaupan alkamisajankohta. Kauppa päättyy tunninvaihteessa, mikäli kaupan kumpikaan osapuoli ei sitä irtisano

aiemmin. Tehokaupan hinnoittelusta sovitaan Fingridin ja Tasevastaavan välillä tapauskohtaisesti. Tasevastaavalla on oikeus kieltäytyä tehokaupan sopimisesta. Tehokauppoja voidaan tehdä sekä tuotannosta, että kulutuksesta, ja ne kirjataan aina ko. käyttötunnin aikana.

5.3 Säätoenergian käsittely taseselvityksessä

Fingrid hankkii reservejä reservitoimittajilta perustuen erillisiin sopimuksiin. Taajuusohjatun käyttöreservin ja automaattisen taajuudenhallintareservin aktivoinnista syntyvä säätoenergia lasketaan tunneittain ja sen vaikutus oikaistaan reservitoimittajan Tasevastaavan sähkötaseesta valtakunnallisessa taseselvityksessä.

Säätoenergian laskentaperiaatteet ja korvauserusteet sovitaan Fingridin ja reservitoimittajien välisissä reservisopimuksissa.

Fingrid noudattaa reservien hankinnassa tasapuolisia ja syrjimättömiä periaatteita. Reservien hankinta perustuu markkinapohjaisiin menettelyihin. Kulloinkin voimassa olevat hankintaperiaatteet löytyvät Fingridin internetisivuilta.

6 Menettely sähköjärjestelmän poikkeustilanteissa

6.1 Sähköpulatilanteiden ja ylituotantotilanteiden hallinta

Toiminta sähköpulatilanteissa perustuu Fingridin kotisivuillaan julkaisemaan Suomen sähköjärjestelmän tehopulatilanteiden hallinnan ohjeeseen.

Sähkön tuotanto- ja kulutustilanteen kiristyessä Tasevastaava tarkistaa tuotantosuunnitelmat ja kulutusennusteet sekä toimittaa päivitettyt tiedot Fingridille.

Tilanteissa, joissa sähköpula tai ylituotantotilanne on mahdollinen tai sähköpulan riski on suuri, ja sähköpulassa sekä vakavassa ylituotantotilanteessa Tasevastaava vastaa oman taseensa hallinnasta sekä tuotannon ja kulutuksen ohjaamisesta Fingridin kantaverkkokeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti.

6.2 Vakavien häiriöiden hallinta

Toiminta sähköjärjestelmän vakavissa häiriöissä perustuu Fingridin kotisivuillaan julkaisemaan sähköjärjestelmän vakavien häiriöiden selvittämisen yleisohjeeseen.

Sähköjärjestelmän vakavissa häiriöissä Fingridin kantaverkkokeskus antaa Tasevastaavalle tarvittavat toimintaohjeet tasehallinnasta häiriön aikana. Näissä tapauksissa Tasevastaavan tulee ylläpitää sähkötasettaan annetun ohjeen mukaisesti, kunnes kantaverkkokeskus antaa uudet toimintaohjeet.

Vakavissa häiriöissä Fingrid aktivoi ensin säätösähkömarkkinoilla olevat käyttämättömät tarjoukset sekä käytettävissä olevan nopean häiriöreservin. Mikäli näillä toimenpiteillä vakava häiriö saadaan hallintaan, sovelletaan tasesähkön käsittelyssä ja hinnoittelussa normaalitilan periaatteita.

Mikäli häiriön vakavuuden tai luonteen seurauksena ei kyetä palauttamaan sähköjärjestelmää normaalitilaan edellä mainituilla toimenpiteillä, on Fingridin kantaverkkokeskuksella oikeus antaa voimalaitoksille päätö- ja loistehoa koskevia ohjeita, käynnistyttää järjestelmässä olevaa muuta reserviä sekä irtikytkä kuormitusta. Tehdyt toimenpiteet vaikuttavat suoraan osapuolen mitattuihin toimituksiin ja sitä kautta tasesähkön määrään. Tällaisesta tuotannon tai kuormien muutoksesta ei sovita erillistä kauppaa. Korvaus tehdystä toimenpiteestä otetaan huomioon osana tasesähkökauppaa.

7 Yhteydenpito

Tasevastaavan tai tämän valtuuttaman edustajan on oltava Fingridin tavoitettavissa 24 tuntia vuorokaudessa ympäri vuoden. Tasevastaavan antamissa yhteystiedoissa nimettyjen henkilöiden tai valtuuttaman edustajan tulee olla oikeutettu Tasevastaavaa sitovasti vastaanottamaan ilmoituksia, joita Fingrid antaa sekä ryhtymään välittömästi niihin taseen ylläpitoon liittyviin toimiin, joihin nämä ehdot Tasevastaavaa velvoittavat.

8 Fingridin raportointi tasevastaaville

Fingrid esittää seuraavat tuntikohtaiset tiedot Fingridin ekstranetissä ainoastaan näihin oikeutetuille tasevastaaville:

- Tasevastaavan toimittamat tuotantosuunnitelmat sekä Fingridin laskema kokonaistuotantosuunnitelma.
- Tasevastaavan sekä sen tasevastuun piirissä olevien sähkömarkkinaosapuolten ja Fingridin välisten tunnin sisäisten sähkökauppojen tuntienergiatiedot.

Tiedot voidaan raportoida myös Ediel-sanomina.

9 Ehtojen rikkominen

Mikäli Tasevastaava ei noudata näitä ehtoja ja edellytyksiä, Tasevastaavan on viipymättä annettava Fingridille vaadittavat selvitykset ja ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin kohdan 3 mukaisesti.

Mikäli rikkominen on olennainen, Fingridillä on oikeus purkaa tasepalvelusopimus sopimuksen kohdan 11.3 mukaisesti.

10 Voimaantulo

Näiden ehtojen ja edellytysten soveltaminen alkaa kahden kuukauden kuluessa Energiaviraston vahvistettua tämän asiakirjan, kuitenkin aikaisintaan 1.1.2019.

Liite 1

TASEVASTUUTA JA TASESELVITYSTÄ KOSKEVA KÄSIKIRJA

**OSA 2:
FINGRID OYJ:N YLEISET TASESELVITYKSEN EHDOT**

1	Johdanto	3
2	Valtakunnallinen taseselvitys	3
3	Tasevastuun järjestäminen sähkökäyttöpaikassa	4
4	Tasevastaavan vastuut	4
5	Rakenteellisten tietojen raportointi	5
5.1	Raportointivastuut ja aikataulut	5
5.1.1	Tasevastaava vastaa muun muassa seuraavien rakenteellisten tietojen raportoimisesta ja ylläpidosta.....	5
5.1.2	Verkonhaltija vastaa muun muassa seuraavien rakenteellisten tietojen raportoimisesta ja ylläpidosta.....	6
5.1.3	Rakenteellisten tietojen raportoinnin aikataulut	6
5.1.4	Osuusvoimalaitosten käsittely	7
6	Taseselvitystietojen raportointi	8
6.1	Tasevastaava vastaa muun muassa seuraavien taseselvitystietojen raportoimisesta	8
6.1.1	Säätöobjektikohtaiset suunnitelmat.....	8
6.1.2	Kiinteät toimitukset.....	8
6.2	Verkonhaltija vastaa muun muassa seuraavien taseselvitystietojen raportoimisesta	9
6.2.1	Rajapistesummat	9
6.2.2	Tuotanto	9
6.2.3	Kulutus	9
6.3	Taseselvitysyksikön raportointiperiaatteet	9
6.4	Tietojen toimittaminen	10
6.5	Kalenteri ja aikavyöhykkeet	10
7	Ehtojen rikkominen	10
8	Voimaantulo	10

1

Johdanto

Tämä käsikirjan osa sisältää taseselvitykseen liittyvät ehdot, edellytykset ja yleiset menettelytavat joilla määritellään tasevastaavan (jäljempänä Tasevastaava) taseselvitystä koskevat oikeudet, vastuut ja velvollisuudet. Yleisten taseselvitysehtojen lähtökohtana ovat Valtioneuvoston asetus *sähkötoimitusten selvityksestä ja mittauksesta*, Työ- ja elinkeinoministeriön asetus *sähkökaupassa ja sähkötoimitusten selvityksessä noudatettavasta tiedonvaihdosta*, sekä Euroopan Komission sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista antaman asetuksen (Electricity Balancing Guideline, COMMISSION REGULATION (EU) 2017/2195), Tasehallinnan suuntaviivat).

Tasevastaava on sähkömarkkinoiden osapuoli mukaan lukien nimetty sähkömarkkinaoperaattori, joka tasapainottaa sähkön tuotantonsa ja hankintansa sekä sähkön käyttönsä ja toimitustensa erotuksen Fingridin toimittamalla tasesähköllä Suomen tasepoikkeama-alueella, joka on yhtä kuin vuorokausimarkkinan Suomen tarjousalue (markkinatasealue). Tämä alue vastaa myös Suomen tasepoikkeamahinta-alueita.

Tasevastaavalla tulee olla voimassa oleva tasepalvelusopimus Fingrid Oyj:n (Fingrid) sekä Imbalance Settlement Agreement -sopimus eSett Oy:n (Taseselvitysyksikkö) kanssa. Taseselvitysyksikkö ylläpitää Fingridin toimeksiannosta tasevastuuta ja taseselvitystä koskevaa Nordic Imbalance Settlement (NBS) Handbook -ohjekirjaa (Ohjekirja), joka on näiden ehtojen mukainen ja sisältää näitä ehtoja tarkentavia toimintatapoja, sekä tarkemman kuvauksen taseselvityksen toteuttamisesta.

2

Valtakunnallinen taseselvitys

Taseselvityksessä selvitetään sähkömarkkinoilla toimivien osapuolten väliset sähköntoimitukset (Markkinaosapuoli). Tasepoikkeamat lasketaan kullekin Tasevastaavalle tuotantosuunnitelmien, kiinteiden toimitusten (kahdenväliset kaupat sekä sähköpörssi-kaupat), kulutuksen ja tuotannon sekä taseselvitysjakson aikaisten tehokauppojen ja reservienergioiden perusteella kuvan 1 mukaisesti. Kukin Tasevastaava on taloudellisessa vastuussa tasepoikkeamistaan.

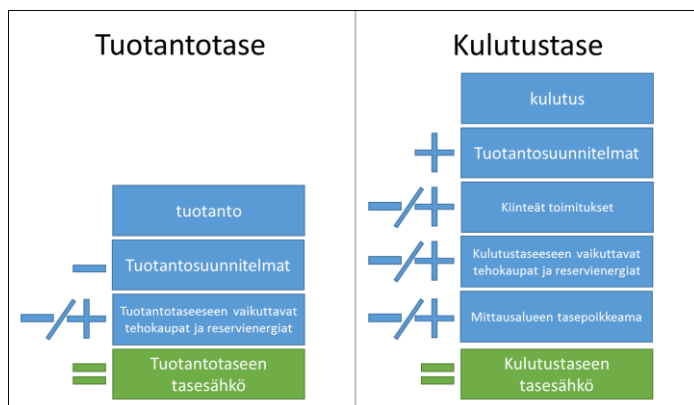
Pohjoismainen taseselvitysmalli perustuu kahden taseen malliin, jossa tuotanto- ja kulutustaseen tasepoikkeamat lasketaan ja selvitetään erikseen. Taseselvitysyksikkö vastaa Tasevastaavien taseiden selvittämisestä ja tasepoikkeamien laskutuksen suorittamisesta Fingridin toimeksiannosta.

Tasevastaavan tuotannot käsitellään tuotantotaseessa. Kiinteät toimitukset, kulutukset sekä mittausalueen tasepoikkeamat käsitellään vastaavasti kulutustaseessa.

Tuotantosuunnitelmat käsitellään sekä tuotanto- että kulutustaseessa.

Taseselvitysjakson aikaiset tasepoikkeamakorjaukset (tehokaupat sekä reservienergiat) käsitellään, joko tuotanto- tai kulutustaseessa riippuen siitä kummasta on tehty tehokauppa tai kumpaan taseeseen reservienergia on kirjattu.

Taseselvitysyksikkö laskee Tasevastaavan tasepoikkeamaa automaattisesti tunneittain 13. päivään saakka toimituspäivän jälkeisestä päivästä. Kyseisenä aikana Tasevastaava voi pyytää tasepoikkeaman uudelleenlaskentaa virheen havaitessaan.

Kuva 1. tasepoikkeaman laskenta

3 Tasevastuun järjestäminen sähkökäyttöpaikassa

Sähkökäyttäjällä tulee olla yksi avoin toimittaja (sähkönmyyjä) kunkin sähköverkkoon liitetyn sähkökäyttöpaikkansa sähkökäyttöä varten. Sähköntuottajalla, joka syöttää sähköä sähköverkkoon siinä siirrettäväksi, tulee olla yksi avoin toimittaja (sähkönmyyjä) kunkin sähköverkkoon liitetyn sähkökäyttöpaikkansa sähköntuotantoa ja siihen liittyvää sähkökäyttöä varten. Osuusvoimalaitosten tuotanto-osuudet jaetaan tämän estämättä kappaleen 5.1.4 Osuusvoimalaitosten käsittely mukaisesti.

Avoimen toimittajan (sähkönmyyjän) tulee osoittaa sähkömarkkinoiden osapuolelle suorittamalleen avoimelle toimitukselle Tasevastaava, joka tämän avoimen toimituksen tai siihen ulottuvan katkeamattoman avointen toimitusten ketjun välityksellä tasapainottaa kysymyksessä olevaan avoimeen toimitukseen perustuvan sähköntuotannon ja -hankinnan sekä sähkönkäytön ja -toimituksen osapuolelle.

4 Tasevastaavan vastuut

Tasevastaava on Markkinaosapuoli, jolla on voimassa oleva sopimus Taseselvitysyksikön ja Fingridin kanssa. Tasevastaavan vastuuta ovat muun muassa seuraavat:

- Tulee olla voimassa oleva tasepalvelusopimus Fingridin kanssa;
- Tulee olla voimassa oleva taseselvityssopimus Taseselvitysyksikön kanssa;
- Tulee toimittaa säätöobjektikohtaiset¹ suunnitelmat Fingridille;
- Tulee raportoida taseeseensa liittyvät kahdenväliset kaupat Taseselvitysyksikölle ja tarkastaa niiden oikeellisuus;
- Olla taloudellisessa vastuussa tasepoikkeamistaan;
- Selvittää tasevastuunsa tasepoikkeamat taseselvitysyksikön kanssa;

¹ Säätöobjekti on yhden tai useamman generaattorin ja tuotantoyksikön ryhmä yhdellä markkinatasealueella. Säätöobjekti voi sisältää vain yhden tyyppistä tuotantolajia (tuuli-, vesi-, ydinvoima jne.). Säätöobjektia kohden voi olla vain yksi tasevastaava.

- Tulee ylläpitää ajantasaiset taseselvityksen rakenteelliset tiedot;
- Kaikkien Taseselvitysyksikön raportointien tietojen tarkistaminen ja poikkeamista ilmoittaminen;
- Tulee ilmoittaa Taseselvitysyksikölle taseessaan olevat sähkönmyyjät mittausaluekohtaisesti, erikseen tuotannolle ja kulutukselle; ja
- Tulee suunnitella sähkötaseensa tasapainoon tuntitasolla.

5 Rakenteellisten tietojen raportointi

Rakenteelliset tiedot ovat tietoja Markkinaosapuolista ja niiden suhteista toisiinsa (esim. Tasevastaavan ja sähkön myyjän suhde) sekä markkinaobjekteista ja markkinaobjektiliitynnöistä (esim. sähkön myyjän ja mittausalueen suhde). Määritelmät löytyvät taseselvitysyksikön kulloinkin voimassa olevasta Nordic Imbalance Settlement (NBS) Handbook –ohjekirjasta. Jokainen Markkinaosapuoli on vastuussa rakenteellisten tietojen toimittamisesta ja päivittämisestä.

Jokaisen Markkinaosapuolen on rekisteröidyttävä Taseselvitysyksikölle voidakseen toimia markkinoilla. Markkinaosapuolet ovat vastuussa rekisteröitymisestä ja omien tietojensa ajantasaisuudesta.

Taseselvitysyksikkö ylläpitää rakenteellisia tietoja Markkinaosapuolten ja Fingridin sekä muiden markkinatoimijoiden (esim. palveluntoimittajat) antamien tietojen perusteella.

5.1 Raportointivastuut ja aikataulut

Taseselvitysyksikkö vastaanottaa Online-palvelun kautta Markkinaosapuolilta rakenteellisia tietoja taseselvitysjärjestelmään jossa Taseselvitysyksikkö tarkistaa tiedot. Kun Taseselvitysyksikkö on hyväksynyt rakenteelliset tiedot, Taseselvitysyksikkö julkaisee kyseiset tiedot tietoihin oikeutetuille Markkinaosapuolille Online-palvelussa.

Kaikkien Markkinaosapuolten on haettava Taseselvitysyksiköltä lupaa rakenteellisten tietojen tarkasteluun. Markkinaosapuolet vastaavat itse rekisteröitymisestä ja omien tietojensa ajantasaisuudesta.

5.1.1 Tasevastaava vastaa muun muassa seuraavien rakenteellisten tietojen raportoinnista ja ylläpidosta

- Yrityksen rekisteröimisestä Tasevastaavaksi;
- Yhteystietojen ylläpito;
- Mistä sähkönmyyjistä he vastaavat tuotantotaseen osalta ja millä mittausalueilla;
- Mistä sähkönmyyjistä he vastaavat kulutustaseen/kauppojen osalta ja millä mittausalueilla;
- Kiinteiden toimitusten rakenteellisten tietojen hallinnasta niiden sähkönmyyjien osalta, joista Tasevastaava on vastuussa; kiinteän toimituksen voi rekisteröidä jompikumpi Tasevastaavista ja tällöin Taseselvitysyksikkö tiedottaa vastapuolelle että tämän Tasevastaavan kanssa tehty kahdenvälinen kauppa on rekisteröity;

- Tuotantoyksikön määrittelystä oikealle säätöobjektille;
- Riittävän tiedon toimittamisesta Fingridille säätöobjektien rekisteröintiä varten;
- Tasevastuunsa osuusvoimalaitoksiksi määriteltävät voimalaitokset, niiden osakkaat (sähkönmyyjät), osakkaiden tuotannon perusjakosuhteet suhdeluksina per osuusvoimalaitos (esim. 3/9) ja osuusvoimalaitosten kapasiteetit sähköpostilla osoitteeseen settlement@esett.com;
- Sähköpörssikauppojen rakenteellisten tietojen ylläpitovastuu on nimetyllä sähkömarkkinaoperaattorilla; ja
- Nimetty sähkömarkkinaoperaattori ylläpitää lisäksi omalta osaltaan markkina-alueiden välisiin vuorokausimarkkinoihin ja päivänsisäisiin markkinoihin liittyvien siirtojen rakenteelliset tiedot.

5.1.2 Verkonhaltija vastaa muun muassa seuraavien rakenteellisten tietojen raportoinnista ja ylläpidosta

- Yrityksen rekisteröiminen verkkonhaltijaksi;
- Yhteystietojen ylläpito
- Mittausalueen rajapistesummia koskevat rakenteelliset tiedot;
- Mittausalueen kulutusta koskevat rakenteelliset tiedot:
  - sähkönmyyjä, mittausalue, kulutuslaji ja voimassaolo;
- Mittausalueen tuotantoyksiköiden rakenteellisten tietojen päivitys:
  - mittausalue, tuotantolaji, voimassaolo, tuotantoyksikön tunnus ja kapasiteetti;
- Tuotannon rakenteellisten tietojen päivitys:
  - sähkönmyyjän nimeäminen tuotantoyksikölle; ja
- Ilmoitettava sähkönmyyjä jokaiselle mittausalueelle, mittausalueen tasepoikkeaman ja rajapistekaupan käsittelyä varten.

5.1.3 Rakenteellisten tietojen raportoinnin aikataulut

Taseselvityksen rakennetiedot on raportoitava seuraavien määräaikojen mukaisesti, vastaavat määräajat koskevat myös rakennetietojen päättymisestä raportointia.

5.1.3.1 Tasevastaavan raportointi

Tasevastuunsa kiinteiden toimitusten rakenteelliset tiedot viimeistään kolme täyttä vuorokautta ennen ensimmäistä toimituspäivää (raportoidaan Taseselvityksyksikölle).

Tasevastuunsa tuotantoyksiköiden määrittäminen säätöobjekteihin ja tuotantosuosun-
telmiin viimeistään 14 täyttä vuorokautta ennen ensimmäistä toimituspäivää (raportoi-
daan Fingridille).

Tasevastuunsa säätöobjektien määrittäminen tuotantoyksikölle viimeistään yksi täysi
vuorokausi ennen toimituspäivää (raportoidaan Taseselvityksyksikölle).

Tasevastuullaan olevan sähkönmyyjän määrittäminen kulutukselle ja tuotannolle mittausalueittain viimeistään 5 täyttä vuorokautta ennen ensimmäistä toimituspäivää (raportoidaan Taseselvitysyksikölle).

Edellisestä poiketen ilmoitus sähkönmyyjän tasevastuun päättymisestä mittausalueella tulee tehdä viimeistään 14 täyttä vuorokautta ennen viimeistä toimituspäivää (raportoidaan Taseselvitysyksikölle).

5.1.3.2 Verkonhaltijan raportointi

Mittausalueidensa rajapistesummaa koskevat rakenteelliset tiedot viimeistään 14 täyttä vuorokautta ennen ensimmäistä toimituspäivää (raportoidaan Taseselvitysyksikölle).

Mittausalueidensa kulutusten ja pientuotannon rakenteelliset tiedot viimeistään seitsemän täyttä vuorokautta toimituspäivän jälkeen (raportoidaan Taseselvitysyksikölle).

Mittausalueidensa tuotantojen rakenteelliset tiedot viimeistään ensimmäistä toimituspäivää edeltävänä vuorokautena (raportoidaan Taseselvitysyksikölle).

5.1.4 Osuusvoimalaitosten käsittely

Osuusvoimalaitoksesta muodostetaan oma mittausalue, jolla tulee olla yksi verkonhaltija/mittausalueen ylläpitäjä, joka vastaa kyseisen mittausalueen taseselvityksestä, kuten esimerkiksi tuotantojen ja muiden taseselvitustietojen laskemisesta ja raportoinnista Taseselvitysyksikölle sekä muille tietoihin oikeutetuille osapuolille. Kyseinen mittausalue muodostetaan vastaavalla tavalla kuin mitkä muut tahansa mittausalueet yhteispohjoismaisessa taseselvitysmallissa eli se eriytetään muista mittausalueista rajapistemittauksin, joista raportoidaan rajapistesummat vastinmittausalueita kohden Taseselvitysyksikölle.

Osuusvoimalaitoksen osakkaat muodostetaan taseselvitykseen yhteispohjoismaisena taseselvitysmallin mukaisina sähkönmyyjinä. Osuusvoimalaitoksesta muodostettavalle mittausalueelle muodostetaan niin monta tuotantoyksikköä kuin on osakasta. Mittausalueen verkonhaltija/mittausalueen ylläpitäjä määrittää sähkönmyyjät muodostetuille tuotantoyksiköille.

Osuusvoimalaitoksen Tasevastaavana toimii osuusvoimalaitoksesta muodostetun mittausalueen tasepoikkeaman sähkönmyyjän Tasevastaava.

Osuusvoimalaitoksen toteutuneen tuotannon jako perustuu osuusvoimalaitoksen osakkaiden Tasevastaavien viimeistään 45 minuuttia ennen käyttötuntia Taseselvitys- yksikölle ilmoittamiin osakaskohtaisiin tuotanto-osuuksiin. Tuotanto-osuudet ilmoitetaan megawattitunteina.

Osuusvoimalaitoksen osakkaan Tasevastaava vahvistaa käyttötunnin aikana käytetäänkö ennen käyttötuntia ilmoitettua osakaskohtaista tuotanto-osuutta kiinteänä osakkaan toteutuneena tuotantona käyttötunnille. Muulloin osakkaan toteutunut tuotanto lasketaan kaikkien osuusvoimalaitoksen tuotanto-osuuksien suhteessa huomioiden vahvistetut kiinteät osuudet.

Jos osuusvoimalaitoksen kiinteiksi vahvistettujen tuotanto-osuuksien yhteenlaskettu energia on suurempi kuin kyseisen tunnin osuusvoimalaitoksen toteutunut kokonaisu- tuotanto, niin toteutunut tuotanto jaetaan ainoastaan kiinteiksi vahvistettujen tuotanto- osuuksien suhteessa osakkaille.

Jos kaikki osuusvoimalaitoksen ennen käyttötuntia ilmoitetut tuotanto-osuudet on käytötunnilla vahvistettu tai vahvistamatta käytettäviksi kiinteinä osuuksina käyttötunnille, osuusvoimalaitoksen toteutunut kokonaistuotanto jaetaan ennen käyttötuntia ilmoitetujen tuotanto-osuuksien suhteessa.

Jos osuusvoimalaitoksen yhdenkään osakkaan käyttötunnin tuotanto-osuutta ei ole ilmoitettu ennen käyttötuntia, niin osuusvoimalaitoksen toteutunut kokonaistuotanto jaetaan osakkaiden tuotannon perusjakosuhteiden mukaisesti.

Jos osuusvoimalaitoksen kaikki osakkaat ilmoittavat ennen käyttötuntia tuotanto-osuudekseen nollan, niin osuusvoimalaitoksen toteutunut kokonaistuotanto jaetaan osakkaiden tuotannon perusjakosuhteiden mukaisesti.

Tarkempi ohjeistus tuotanto-osuuksien ja niiden vahvistusten toimittamisesta löytyy Taseselvitysyksikön *Osuusvoimalaitosten tuotanto-osuuksien käsittely* -ohjeistuksesta.

Osuusvoimalaitoksen osakaskohtaisen tuotantoyksikön toteutuneen tuotannon laskeamisessa ja raportoinnissa huomioidaan käyttötunnin aikana Fingridille sähkömarkkinalaissa määritellyn järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarvittavat osakaskohtaiset säätösähkökaupat, sekä muut osakaskohtaiset reservikaupat.

Mittausalueen verkonhaltija/mittausalueen ylläpitäjä vastaa edellä mainittujen osuusvoimalaitoksen toteutuneiden osakaskohtaisten tuotantojen laskennasta ja tietojen raportoinnista Taseselvitysyksikölle.

6 Taseselvitystietojen raportointi

Markkinaosapuoli raportoi taseselvitystiedot Taseselvitysyksikölle sanomina tai Online-palvelun kautta. Raportoitujen tietojen perusteella Taseselvitysyksikkö selvittää Tasevastaavien kulutuksen ja tuotannon tasepoikkeamat.

Taseselvitysyksikkö raportoi taseselvitystiedot Markkinaosapuolille sanomina tai Online-palvelun kautta.

6.1 Tasevastaava vastaa muun muassa seuraavien taseselvitystietojen raportoinnista

Tasevastaavan tulee raportoida taseselvitystietoja kohtien 6.1.1. ja 6.1.2 mukaisesti

6.1.1 Säättöobjektikohtaiset suunnitelmat

Säättöobjektikohtainen suunnitelma on tiettyjä tuotantoyksiköitä koskeva tuntipohjainen suunnitelma. Tasevastaavan tulee raportoida säättöobjektikohtaiset suunnitelmat Sopimuksen liitteen 1 Fingrid Oyj:n käsikirjan osan 1 tasehallinnan yleisiä ehtoja noudattaen.

6.1.2 Kiinteät toimitukset

Tasevastaavan tulee raportoida Taseselvitysyksikölle tasevastuunsa sähkönmyyjäkohtaiset vastapuolittain eritellyt kiinteiden toimitusten lopulliset tuntitason tiedot viimeistään 20 minuuttia ennen käyttötuntia.

Edellisestä kohdasta poiketen vain nimetty sähkömarkkinaoperaattori raportoi ylläpitämiensä vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden sähkömyyjäkohtaiset vastapuolittain eriteltyt sähköpörssikaupat, mukaan luettuna tarjousalueiden väliset kaupat.

6.2 Verkonhaltija vastaa muun muassa seuraavien taseselvitystietojen raportoinnista

Verkonhaltijan tulee raportoida Taseselvityksyksikölle alustavat tiedot toimituksista toimituspäivää seuraavana toisena päivänä kello 11 mennessä ja lopulliset tiedot toimituksista toimituspäivää seuraavana 11 päivänä kello 24 mennessä.

6.2.1 Rajapistesummat

Verkonhaltija raportoi mittausalueensa rajapistemittausten summatiedot muihin mittausalueisiin nähden.

6.2.2 Tuotanto

Verkonhaltija raportoi yli 1 MW tuotantoyksiköiden tuntimitatut tiedot tuotantoyksiköittäin Taseselvityksyksikölle. Myyjän alle 1 MW pientuotannon voi netottaa kulutuksen kanssa eikä sitä tarvitse raportoida. Poikkeuksena edelliseen sähkön myyjän alle 1 MW pientuotannon summa, joka ylittää sähkön myyjän kulutuksen mittausalueella, on raportoitava erikseen.

Sähköteholtaan yli 1 MW:n varavoimageneraattorit, energiavarastot tai muut pientuotantolaitteet, jotka on tarkoitettu vain väliaikaiseen käyttöön tai häiriötilanteita varten, voidaan netottaa kulutustaseeseen.

6.2.3 Kulutus

Verkonhaltija raportoi Taseselvityksyksikölle sähkönmyyjittäin eriteltyt summatiedot mittausaluekohtaisesti. Summatiedot raportoidaan seuraavasti eriteltyinä:

- Mitattu kulutus (tuntimitattu)
- Tyypikuormituskäyrän avulla laskettu kulutus
- Häviöt
  - Mittausaluekohtaiset häviöt lasketaan rajapistesumman, mitatun tuotannon ja mitatun kulutuksen perusteella seuraavalla tavalla: häviöt = – (rajapistesumma + mitattu tuotanto + mitattu kulutus + tyypikuormituskäyrän avulla laskettu kulutus).

6.3 Taseselvityksikön raportointiperiaatteet

Taseselvityksikkö raportoi:

1) taseselvittäjälle alustavat taseselvitystiedot toisena päivänä toimituspäivän jälkeen ja lopulliset taseselvitystiedot viimeistään 13. päivänä toimituspäivän jälkeen, jotka liittyvät sen taseselvitystehtävän suorittamiseen;

2) Tasevastaavalle alustavat tasesähköyksikön ja Tasevastaavan väliset sähköntoimitukset toisena päivänä toimituspäivän jälkeen ja lopulliset tasesähköyksikön ja Tasevastaavan väliset sähköntoimitukset viimeistään kolmantenatoista 13. päivänä toimituspäivän jälkeen;

3) sähkömarkkinoiden osapuolelle taseselvittäjien ilmoittamat alustavat taseselvitystiedot toisena päivänä toimituspäivän jälkeen ja lopulliset taseselvitystiedot viimeistään kolmantenatoista 13. päivänä toimituspäivän jälkeen, jotka koskevat osapuolta itseään;

4) ulkomaiselle osapuolelle valtakunnallisen markkinatasealueen rajan ylittävät alustavat sähköntoimitukset toisena päivänä toimituspäivän jälkeen ja lopulliset sähköntoimitukset viimeistään kolmantenatoista 13. päivänä toimituspäivän jälkeen.

6.4 Tietojen toimittaminen

Toimitettavan tiedon tulee olla vastaanottajalla asetettuun määräaikaan mennessä. Viimeisin määräajassa toimitettu tieto korvaa aiemman samaa asiaa koskevan tiedon.

6.5 Kalenteri ja aikavyöhykkeet

Pohjoismainen taseselvitysmalli käyttää pohjoismaista yhdistelmäkalenteria, jossa näkyvät kaikkien mukana olevien maiden kansalliset pyhäpäivät. Pohjoismainen kalenteri löytyy Taseselvitysyksikön verkkosivustolta.

Pohjoismainen taseselvitysmalli noudattaa Keski-Euroopan aikaa (CET), Keski-Euroopan kesäaikaa (CEST) ja 24-tuntista kelloa (klo 10 illalla kirjoitetaan 22.00) toiminnassaan (esim. laskutuksessa ja tasepoikkeamien selvityksessä). Kaikkien Taseselvitysyksikön kanssa toimivien Markkinaosapuolten on noudatettava tätä toimintatapaa. Pohjoismainen taseselvitysmalli käyttää myös talvi- ja kesäajan siirtymää. Maaliskuun viimeisessä sunnuntaissa on 23 tuntia ja lokakuun viimeisessä sunnuntaissa on 25 tuntia.

Poikkeuksen muodostaa verkonhaltijoiden taseselvitystietojen raportointi, jossa noudatetaan työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen mukaisesti Suomen virallista aikaa, huomioiden kesä- ja talviaikasiirtymä.

Rakenteellisten tietojen hallintaa (esim. sähkön myyjän tasevastuuta) täydennetään kunkin maan lainsäädännöllä. Suomessa rakenteellisten tietojen hallinta tapahtuu Itä-Euroopan ajassa (EET) ja Itä-Euroopan kesäajassa (EEST).

7 Ehtojen rikkominen

Mikäli Tasevastaava ei noudata näitä ehtoja ja edellytyksiä, Tasevastaavan on viipymättä annettava vaadittavat selvitykset ja ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin Fingridin vaatimalla tavalla.

Mikäli rikkomus on olennainen, Fingridillä on oikeus purkaa tasepalvelusopimus sopimuksen kohdan 11.3 mukaisesti.

8 Voimaantulo

Näiden ehtojen ja edellytysten soveltaminen alkaa kahden kuukauden kuluessa Energiaviraston vahvistettua tämän asiakirjan, kuitenkin aikaisintaan 1.1.2019.

Tasepalvelusopimuksen liite 2

Voimassa XX.XX.201X alkaen

MAKSUKOMPONENTIT JA MAKSUJEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tässä liitteessä kuvatut maksukomponentit ovat käytössä valtakunnallisessa taseselvityksessä ja tasehallinnassa.

Fingrid on antanut valtakunnalliseen taseselvitykseen liittyvät operatiiviset toiminnot (ml. laskutuksen) eSett Oy:n (Taseselvitysyksikkö) tehtäväksi.

1 KIINTEÄT MAKSUKOMPONENTIT

Tasevastaava maksaa tässä kappaleessa kuvatut kulloinkin voimassaolevat maksut Taseselvitysyksikön toteuttamaan taseselvitykseen perustuen.

Maksu	Yksikkö	Määrä
Viikkomaksu	EUR/Viikko	XX €/viikko
Kulutusmaksu	EUR/MWh	XX €/MWh
Tuotantomaksu	EUR/MWh	XX €/MWh
Volyymimaksu kulutustaseen poikkeamalle	EUR/MWh	XX €/MWh

2 HINNOITTELUPERIAATTEET

2.1 Viikkomaksu

Viikkomaksun perusteena on osaltaan kattaa taseselvityksen operatiivisia kustannuksia.

2.2 Tasepoikkeamien hinnoittelu

Tasepoikkeamien eli tasesähkön hinnoittelun perusteena on vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta sekä säätösähkökauppojen perusteella syntyvä tuntikohmainen säätösähkön hinta.

Mikäli tunnin aikana on tehty sekä ylös- että alassäätöjä, määritellään tunti ylös- tai alassäätötunniksi sen mukaan kumpaan suuntaan on energiamääräisesti säädetty enemmän. Mikäli ei ole säädetty ollenkaan tai on säädetty yhtä paljon molempiin suuntiin, käytetään tasesähkön myynti- että ostohintana vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hintaa (vältetyn aktivoinnin arvo).

Fingrid maksaa Tasevastaavalle vastaanotetusta tasesähköstä energiamaksun, joka lasketaan kertomalla kunkin toimitustunnin energiamäärä tällöin voimassa olleella taseen tasesähkön ostohinnalla (EUR/MWh).

Tasevastaava maksaa Fingridille sen toimittamasta tasesähköstä energiamaksun, joka lasketaan kertomalla kunkin toimitustunnin energiamäärä tällöin voimassa olleella taseen tasesähkön myyntihinnalla (EUR/MWh).

2.3 Maksu käyttötunnin aikaisista tehokaupoista

Mikäli Tasevastaavan ja Fingridin välillä on käyttötunnin aikana ollut liitteen 1 mukaista tehokauppaa, maksetaan näistä erillisellä kaupalla sovittavista sähkömääristä liitteen 1 mukainen korvaus.

2.4 Tuotantotaseen maksukomponentit ja maksut

Tuotantotaseen tasepoikkeamalle sovelletaan kaksihintajärjestelmää eli ali- ja ylijäämälle lasketaan oma hinta. Tuotantotaseen tasepoikkeamalle ei kohdisteta volyyimaksua.

2.4.1 Tasesähkön myyntihinta

Fingridin Tasevastaavalle myymän tuotantotaseen tasesähkön hinta on tunnin ylössäätohinta. Mikäli ylössäättöä ei ole tehty tai tunti on määritetty alassäättötunniksi, käytetään tuotantotaseen tasesähkön myyntihintana vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hintaa.

2.4.2 Tasesähkön ostohinta

Fingridin Tasevastaavalta ostaman tuotantotaseen tasesähkön hinta on tunnin alassäätohinta. Mikäli alassäättöä ei ole tehty tai tunti on määritetty ylössäättötunniksi, käytetään tuotantotaseen tasesähkön ostohintana vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hintaa.

2.4.3 Tuotantomaksu

Kaikelle Tasevastaavan kyseisellä käyttötunnilla toteutuneelle tuotannolle lasketaan tuotantomaksu.

2.5 Kulutustaseen maksukomponentit ja maksut

2.5.1 Tasesähkön osto- ja myyntihinta

Kulutustaseen tasepoikkeamalle sovelletaan yksihintajärjestelmää eli tasesähkö osto- ja myyntihinnat ovat samansuuruiset. Fingridin Tasevastaavalle myymän ja Fingridin Tasevastaavalta ostaman tasesähkön hinta on ylössäättötunnilla ylössäätohinta ja alassäättötunnilla alassäätohinta.

2.5.2 Kulutusmaksu

Kaikelle Tasevastaavan kyseisellä käyttötunnilla toteutuneelle kulutukselle lasketaan kulutusmaksu.

Kulutustaseen maksukomponenttia toteutuneelle kulutukselle sovelletaan ulkomaan-yhteyksissä seuraavasti:

- EU:n ja ETA:n sisäisillä yhteyksillä ei sovelleta erillistä maksua.

- Venäjän yhteyksillä tapahtuneelle tuonnille lasketaan toteutuneen tuotannon maksu ja viennille lasketaan toteutuneen kulutuksen maksu. Venäjän yhteyksien osalta Fingrid perii rajasiirtopalvelumaksuja, jotka sisältävät toteutuneen tuotannon ja kulutuksen maksut.
- Toteutunut tuonti tai vienti ei vaikuta Tasevastaavan kulutusmaksuun.

2.5.3 Volyymimaksu

Tasevastaava maksaa Fingridille tasesähkön volyymimaksun jokaista Fingridin Tasevastaavalle myymää ja tältä ostamaa tasepoikkeaman megawattituntia kohti.

3 ARVONLISÄVERO SEKÄ MUUT VEROT JA MAKSUT

Sopimuksessa mainittujen maksujen lisäksi sopimusosapuolet maksavat kulloinkin voimassa olevan arvonlisäveron sekä muut Sopimukseen kohdistuvat verot ja viranomaisten määräämät maksut.

4 Voimaantulo

Näiden ehtojen ja edellytysten soveltaminen alkaa kahden kuukauden kuluessa Energiaviraston vahvistettua tämän asiakirjan, kuitenkin aikaisintaan 1.1.2019.